

აგრეთვე ისეთ მოქმედებისათვის, რომ ლის მიზანი იყოს კანონმდებლობის განხორციელების, ან თვითმართველობის ორგანიზაციის არჩევნებისათვის უფლებებისა და სისწორის დარღვევა, —სამი წლის ვადამდე დღიდან სასჯელის მოხდისა;

3) ვერ შეძლო მოვალე, რომელიც ძალაში შესულ სასამართლოს განაჩენით ბოროტ-განზრახულ ვერ შეძლო იქნება გამოცხადებული, —სამი წლის ვადამდე დღიდან გამოცხადებისა.

6. ხმოსანად და მის კანდიდატად შეიძლება არჩეულ იქნეს გარდა იმ პირისა, რომელსაც აქვს ხმის მიცემის უფლება, ისეთი, რომელიც ქალაქში არ ცხოვრობს, არა აქვს ბინა, სამსახური ან სამუშაო (მუხ. 2), მაგრამ აკმაყოფილებს არჩევნებში მონაწილეობისათვის სხვა საჭირო პირობას.

7. თვითთელი ქალაქის მოსახლეობა შეადგენს ერთს საარჩევნო ოლქს, თუნდაც ეს ქალაქი განაწილებული იყოს, არჩევნების გასაღწევილებლად რამდენსამე საარჩევნო უბნად.

8. საარჩევნო სიებს შეადგენს ქალაქის გამგეობა.

9. ქალაქის გამგეობის მიერ შედგენილი საარჩევნო სიები საყოველთაოდ განსახილველად გამოცხადებულ უნდა იქნეს იმ საშუალებით, რომელიც უზრუნველყოფს მათი განხილვის სიადვილეს.

10. ხუთი დღის განმავლობაში დღიდან სიების გამოცხადებისა, საყოველთაოდ განსახილველად აღვილობრივი აღმინისტრაციის უმაღლეს წარმომადგენელს შეუძლიან განაცხადონ პროტესტი, მხოლოდ ამომრჩევლებს შეუძლიან განაცხადონ სიების უსრულობა, ან უსწორობა. ასეთი პროტესტი და საჩივარი უნდა წარედგინოს ქალაქის გამგეობას, რომელიც ვალდებულია განიხილოს იგი ხუთი დღის განმავლობაში და შედეგი გამოუცხადოს მომხივანს. თუ ამ ვადის განმავლობაში მომხივანს შედეგს ვერ გამოუცხადებს ან უარს გეტყვის საჩივარზე, მომხივანს შეუძლიან პროტესტით ან საჩივრითვე მიმართოს სათანადო ინსტანციას აღმინისტრაციულ სასამართლოს, რომელიც ვალდებულია ხუთ დღეში განიხილოს ქვესაჩივარი. სასამართლოს გადაწყვეტილება სისრულეში უნდა იქნეს მოყვანილი, მაგრამ შეიძლება მისი განსაზღვრება უზენაეს სასამართლოში. ეს საჩივრები მიღებულ უნდა იქნეს განსახილველად მხოლოდ არჩევნების საზოგადოებრივ განსახივრების დროს იმ წესით, რომელიც ნაჩვენებია ამ კანონის 32 მუხლში.

11. საარჩევნო სიები შესწორების შემდეგ, მე-8 მუხლში ნაჩვენებში წესით არა უგვიანეს ორი კვირისა არჩევნების დღემდე ხელმოწერად გამოქვეყნებულ უნდა იქნეს საყოველთაოდ განსახილველად.

12. ის პირი, რომელიც საარჩევნო სიაში შეტანილი არ იქნება, ან არჩევნებში მონაწილეობის უფლებას დაკარგავს არჩევნების დღემდე, არჩევნებში მონაწილეობას ვერ მიიღებს.

13. არჩევნები უნდა მოხდეს კვირა ან უქმე დღეს, ქალაქის საბჭოს გადაწყვეტილებით. თუ ქალაქი დაყოფილია რამდენსამე საარჩევნო უბნად, ყველა უბანში არჩევნები უნდა მოხდეს ერთსა და იმავე დროს. საარჩევნო კომისიები, არჩევნების დღეს მოქმედებენ დღის 9 საათიდან საღამოს 9 საათამდე. დღე, საათი და ადგილი არჩევნებისა ქალაქის მოურავმა არა უგვიანეს ორი კვირისა არჩევნების დღემდე უნდა

გამოაცხადოს საყოველთაოდ იმ საშუალებით, რომელსაც მიიღებს ქალაქის საბჭო.

14. არა უგვიანეს ათი დღისა, არჩევნებამდე ამომრჩევლებს უფლება აქვთ წარმოუდგინონ ქალაქის მოურავს სიები იმ კანდიდატებისა, რომელთაც განუცხადებიათ სურვილი კენჭის ყრისა. რიცხვი კანდიდატებისა არ უნდა აღემატებოდეს ხმოსანების საერთო რიცხვს, რომელიც უნდა არჩეულ იქნეს ამა თუ იმ ქალაქში. იმ სიებში, სადაც ზედმეტი კანდიდატია ნაჩვენები, ბოლოში მოთავსებული კანდიდატები უნდა ამოიშალოს. სიებს ხელი უნდა მოაწეროს იმდენმა ამომრჩევლმა, რომ მათი რიცხვი საარჩევნო ხმოსანთა ნახევრის ნაკლები არ იყოს. თვითთელი ამომრჩევლებს შეუძლიან ხელი მოაწეროს მხოლოდ კანდიდატების ერთს რომელსამე სიას. ყველა სია წარედგინება ქალაქის მოურავს, რომელიც დანომრავს მათ შემოსვლის რიგის მიხედვით და სიების წარმომადგენელთა სურვილისამებრ აღნიშნავს პარტიის, ან ჯგუფის სახელსაც. ამნაირი სიები საყოველთაოდ გამოცხადდება შეიძის დღით აღრე არჩევნებამდე, რაიც უნდა მოხდეს ქალაქის საბჭოს მიერ შემუშავებული წესით.

15. ხმოსანთა არჩევნების მოსაწესრიგებლად უნდა შესდგეს ქალაქის საარჩევნო კომისია ქალაქის მოურავის თავმჯდომარეობით. ამ კომისიაში ქალაქის მოურავი მოიწვევს სამ პირს ამომრჩევლთაგან. თუ ვინცინობაა, რომელიმე ჯგუფმა, რომელმაც ხმოსანთა კანდიდატების სია წარადგინა, არ დაასახელა ვინმე განსაკუთრებული პირი საარჩევნო კომისიის წევრად, საარჩევნო კომისიაში შევა ის პირი, რომელსაც პირველად უწერია ხელი სიაზე.

16. თუ ქალაქი განაწილებულია რამდენსამე საარჩევნო უბნად, ქალაქის საარჩევნო კომისიის გარდა არსდება საუბნო საარჩევნო კომისიები. ქალაქის მოურავი თავმჯდომარეობს ერთ-ერთს ამნაირ კომისიაში თავისი სურვილისამებრ. დანარჩენს კომისიების თავმჯდომარეებს ქალაქის მოურავი მოიწვევს ამომრჩევლთაგან. უბნის კომისიის თავმჯდომარე ამ კომისიის წევრებად მოიწვევს სამ პირს. გარდა ამისა ხსენებულ კომისიაში თვითთელი ჯგუფს, რომელსაც წარმოდგენილი აქვს კანდიდატთა სია, შეუძლიან იყოლოდნ ერთი თავისი წარმომადგენელი.

17. ყოველივე ამომრჩევლის პიროვნება დადასტურებული უნდა იქნეს საარჩევნო ბარათით, რომელიც უნდა აღნიშნულ იქნეს ამომრჩევლის სახელი, მამის სახელი, გვარი და არჩევნების ადგილი. ამნაირ ბარათს ყოველივე ამომრჩეველი მიიღებს ქალაქის გამგეობაში. საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე მოვალეა არჩევნებს ჩამაშოროს ის პირი, რომელსაც შეკრებილ ცნობათა მიხედვით უფლება არ აქვს არჩევნებში მონაწილეობის მიღებისა. არჩევნებამდე წაითხულ უნდა იქნეს მე-24 მუხლები. ამისთანავე ამომრჩევლებს უნდა განუშარტონ, რომ ის პირი, რომელიც უკანონოდ მიიღებს მონაწილეობას არჩევნებში, დასჯილი იქნება სისხლის სამართლის 3281—3287 მუხლ. ძალით (იხ. მუხ. 29).

არჩევნებში ყველას თითო ხმა აქვს.

19 არჩევნები უნდა მოხდეს ფართული ხმის მიცემით ე. ი. დახურული ბარათების საშუალებით. თვითთელი მოქალაქის შეუძლიან მისცეს ხმა მხოლოდ კანდიდატთა ერთ ერთს სიას.

20. საარჩევნო ბარათში ნაჩვენები უნდა იყოს ნუმერი ხმოსანთა კანდიდატების სიისა, რომელსაც ამომრჩეველი ხმას აძლევს. ამომრჩეველი ბარათს ჩასდებს სუფთა, უმპყვივლო ერთფეროვანი ქაღალდის კონვერტში, რაზედაც არავითარი ნიშანი არ უნდა იქნეს. კონვერტებს ამზადებს ქალაქის გამგეობა და თავისივე ბეჭედს დასვაქს. ამომრჩეველი პირად თვითონ ჩასდებს ბარათს კონვერტში, თვითთვე დაწებებს და კომისიის სხდომის დროს თვითთვე ჩააბარებს დაწესებულ კონვერტს კომისიის თავმჯდომარეს, რომელიც მის თვალწინ დაბეჭდილ ყუთში ჩაუშვებს ამ კონვერტს. კონვერტს, რომელიც არ დააკმაყოფილებს მოთხოვნილებას, აგრეთვე დასერილი და შესწორებულია, ხმების დათვლის დროს ანგარიში არ მიიღება.

21. არჩევნების დროს წესიერებისათვის თვალყურის დევნება მპარტებს კომისიის თავმჯდომარეს, რომელიც მოვალეა ყური უგდოს, რომ შენობაში, სადაც დანიშნულია არჩევნები, მხოლოდ არჩევნები სწარმოებდეს და არავის უფლება არ მისცეს თავისუფალსა და წესიერი არჩევნების დარღვევისა და აგრეთვე ამავე შენობაში წინასწარი აგიტაციისა.

22. ბარათების მიცემის მეორე დღეს, დანიშნულ საათზე უბნის ამომრჩეველი კომისიები, თუ არჩევნები სწარმოებდა უბნებში, იმ ამომრჩეველთა თანდასწრებით, რომელნიც გამოცხადდებიან, საჯარო სხდომაზე დასთვიან ხმებს. შედეგი აღინიშნება ცალკე ფურცელზე, რომელსაც ხელს მოაწერენ კომისიის თავმჯდომარე და წევრები და მაშინვე წარედგინება ქალაქის საარჩევნო კომისიას.

23. ქალაქის საარჩევნო კომისია მთელს საარჩევნო ოლქში არჩევნების გათავების მეორე დღეს, თუ ქალაქი საარჩევნო უბნებად არ დანაწილებულია, ან მეორე დღეს იმის შემდეგ, როცა წარუდგინენ მას (ქალაქის საარჩევნო კომისიას), უბნების საარჩევნო კომისიები საარჩევნო წარმოებას, დანიშნულ საათზე საჯარო სხდომის დროს დასთვიან ხმებს მოსულ ამომრჩეველთა თანდასწრებით და აღნიშნავს შედეგს ცალკე ფურცელზე, რომელსაც ხელს მოაწერენ კომისიის თავმჯდომარე და წევრები.

24. საერთო რიცხვი ხმოსანთა, რომელიც არჩეული უნდა იქნეს მთელს საარჩევნო ოლქში, განაწილებება პროპორციონალურათ სიათა შორის თვითთელი მიერ მიღებულ ხმათა რაოდენობის მიხედვით.

25. თვითთელი სიის ხმოსანთა ხედრი რიცხვის გამოსარკვევად ასარჩევ ხმოსანთა რიცხვი უნდა გამრავლდეს თვითთელი სიისათვის მიცემულ ხმათა საერთო რიცხვზე ცალკე და გაიყოს მთელ საარჩევნო ოლქში მიღებულ ხმათა რიცხვზე, მიღებული რიცხვი გვირგნებს ხმოსანთა რაოდენობას თვითთელი სიაზე. ხმოსანებად ჩაირიცხება თვითთელი სიიდან რიცხვი პირველიდან დაწყებული, იმდენი, რამდენიც გვირგნა გაყოფიდან მიღებულია ციფრმა. თუ ზემო ნაჩვენებში გაყოფისგან მივიღებთ მთლიან რიცხვებს ნაწილადებით, ან მხოლოდ ნაწილადებს, რის გამო ხმოსანთა საჭირო რიცხვს დააკლდება ერთი ან რამდენიმე ხმოსანი, მაშინ, მიღებული ნაწილადები ჩამოიწერება რიცხვზე შედარებით სიდიდის მიხედვით და დანარჩენი ხმოსანები გააწილებებიან იმ სიათა შორის, რომლებიც მიიღებენ უდიდეს ნაწილადებს.

26. თუ კანდიდატთა ერთსა ამ რამდენსამე სიაში, რიცხვი ამ კან-

დიდატებისა იქნება ნაკლები ხმოსანთა რიცხვის, რომელიც თანხმად ზემოთ 25 მუხ. უნდა იყოს ამოღებული სათანადო სიებიდან, ხმოსანთ ამ შემთხვევაში ჩაირიცხება ყველა დასახელებული კანდიდატი, ხმოსანთა გაუნაწილებელი რიცხვი კი უნდა განაწილდეს დანარჩენ სიათა შორის, იმ წესით, როგორც ნაჩვენებია 25 მუხლში იმ განსხვავებით, რომ გასანაწილებელი ნაწილი გამრავლებული იმ რიცხვზე, რომელიც მიცემულია თანხმად სიისათვის, გაიყოფა არა იმ ხმების რიცხვზე, რომელიც მიცემულია ყველა წარდგენილი სიისათვის, არავე მხოლოდ იმ ხმების რიცხვზე, რომელიც მიცემულია იმ სიებისათვის, რომელთა შორის ხდება ხმების განაწილება.

27. როდესაც საერთო რიცხვი არჩეულ ხმოსანთა შესდგება და სიები დაიწერება, საარჩევნო კომისია დანარჩენ პირთ, რომელნიც ირიცხებიან სიებში, მაგრამ არ მოქცეულან ხმოსანთა რიცხვში, ჩაენიშნავს კანდიდატებათ იმავე რიგით, როგორც ისინი ეწერენ სიაში.

28. საარჩევნო კომისიებში თავმჯდომარეების მიერ ამომრჩეველთაგან მოწვეული მდივნები აწარმოებენ საქმეს, რომელშიაც ჩაეწერება დრო კომისიათა სხდომის გახსნისა და დახურვისა, რიცხვი ამომრჩეველთა, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს კენჭის ყრაში, ამომრჩეველთა განცხადებანი, თავმჯდომარეთა განკარგულებანი და კომისიათა დადგენილებანი; არჩევნების დამთავრების შემდეგ ოქმები და საარჩევნო ფურცლები კომისიის საჯარო სხდომებზე წაითხულ უნდა იქნეს და აგრეთვე ხელწერილი კომისიის თავმჯდომარისა და წევრებისა და შემოწმებული მდივნის მიერ.

29. ის პირი, რომელიც შეეცდება დაარღვიოს თავისუფლება და სისწორე ხმოსანთა არჩევნებისა, დაისჯება 3281—3287 მუხ. სასჯ. დებ. (გაგრძ. 1912 წ.).

30. არჩევნების დამთავრების შემდეგ საარჩევნო კომისიები დაიხურება და მათი საარჩევნო წარმოება ყველა საბუთით ორი დღის განმავლობაში გაეგზავნება ადგილობრივ აღმინისტრაციის უმაღლეს წარმომადგენელს, რომელსაც შეიძლია დღის განმავლობაში შეუძლიან გაასაჩივროს არჩევნები აღმინისტრაციულ სასამართლოს სათანადო ინსტანციაში.

31. არჩევნების გამო საჩივრები სამი დღის განმავლობაში არჩევნების გათავებიდან შეუძლიან აღძრას მხოლოდ იმ პირს, რომელსაც არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს. ასეთი საჩივრები უნდა შეტანილ იქნეს აღმინისტრაციულ სასამართლოს სათანადო ინსტანციაში.

32. პროტესტებისა და საჩივრებს მე-30 და 31 მუხ. აღნიშნული აღმინისტრაციული სასამართლო განიხილავს 7 დღის განმავლობაში დღიდან საარჩევნო წარმოების მიღებისა. თუ სასამართლომ სცნო მთლიანად არჩევნების უკანონობა, გააუქმებს არჩევნებს. ქალაქის გამგეობა, მიიღებს რა სასამართლოს ამნაირ დადგენილებას—ერთი თვის განმავლობაში მოახდენს ახალ არჩევნებს. უკეთეს სასამართლომ ზოგიერთი ხმოსანი სცნო უკანონოდ არჩეულ ქალაქის გამგეობა ამ პირთ გამორიცხვას და მათ მაგიერ ჩასწერს მორიგ კანდიდატებს, რომელნიც სიებში იქნებიან აღნიშნულნი. სასამართლოს ამნაირი გადაწყვეტილება უნდა ასრულდეს, თუცა შესაძლებელია ისიც გასაჩივრებულ იქნეს სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოცხადების დღიდან ერთი თვის განმავლობაში უზენაეს სასამართლოში.

33. საარჩევნო წარმოების დასრულების შემდეგ ქალაქის გამგეობა შეადგენს ცენტრალურ სიაში ხმოსანებისა და კანდიდატების ამომრჩეველთა მიერ წარმოდგენილ თვითთელი სიის მიხედვით. ხმოსანთა და კანდიდატთა სიები გამოცხადდება ოფიციალურ გაზეთში ან საჯაროდ გამოქვეყნდება ქალაქის საბჭოს მიერ შემუშავებული საშუალებით.

34. საარჩევნო წესების დაწესილებითი ზოგიერთი მხარე, რომელიც ვერ იქმნა აღნიშნული ამ კანონში, განიმარტება ცალკე დადგენილებით, რომელსაც გამოსცემს შინაგან საქმეთა მინისტრი.

35. უკეთეს უზენაესა სასამართლომ გააუქმა არჩევნები ყველა ხმოსანისა, ახალი არჩევნები დაინიშნება შემოაღნიშნული წესების ძალით. ამ (35) მუხლში ნაჩვენებ წესით ამომრჩეული ქალაქის საბჭო ასრულებს თავის მოვალეობას იმ ხნის განმავლობაში, რომელიც ნაჩვენებია ამ კანონის პირველ მუხლში.

36. სანამ ახლად არჩეული ხმოსანები დაიწყებდნენ თანამდებობის ასრულებას ძველი ხმოსანები ალაგებულ იქნებიან და მათი დადგენილებანი ძალაში რჩება.

37. უკეთეს უზენაესა სასამართლომ უარყო ხმოსანების ერთი ნაწილი მათ ალავს დააქვრენ კანდიდატები წარმოდგენილი სიების მიხედვით.

1918 წ., დეკემბრის 17.
საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნ. ჩხეიძე.
საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ყორღანიძე.

გ ა მ ო დ ი ს ა

მატარებელთა მიმოსვლა.
საქართველოს რესპუბლიკის რკინის გზებზე 20 ნოემბრიდან მატარებლები შემდეგი წესით ივლიან:

მატარებელი № 1—გადის თფილისიდან—17 ს. და 42 წ., ხაშურიდან—22 ს. და 22 წ., რიონიდან—3 ს. და 09 წ., ჩადის ფოთში—6 ს. და 33 წ., „ № 3 გადის თბილისიდან 10 ს. და 25 წ., „ ხაშურიდან 18 ს. და 04 წ., „ რიონიდან—23 ს. და 21 წ., გადის ფოთში—4 ს. და 36 წ., „ № 5 გადის თბილისიდან— 22 ს. და 30 წ., „ ხაშურიდან—4 ს. და 02 წ., „ რიონიდან—9 ს. და 18 წ., ჩადის ფოთში—13 ს. და 08 წ.

გ ა მ ო დ ი ს :
მატარებელი № 2 ფოთიდან— 20 ს. და 49 წ., 0 ს. და 14 წ., რიონიდან—5 ს. და 01 წ., ოთიან 22 ს. და 34 წ., № 4 იონიდან—4 ს. და 30 წ., რურიდან— 12 ს. და 15 წ., ხაშისში მოდის 18 ს. და 25 წ., თბილფოთიდან—16 ს. და 11 წ., № 6 ხაშურიდან—2 ს. და 33 წ., თბილისში მოდის 7 ს. და 20 წ.

მატარებლები №№ 1 და 2, სწრაფა, თბილისსა და ფოთს შუა, ყვეფა ვაგონების საჯდომი ალაგები დანომრილია. პლაკარტი ღირს სამგზავრო ბილეთის ფასის გარდა, 20 დან. ყველა ვაგონებში.

მატარებლები №№ 3 და 6—სამგზავროა თბილისსა და ფოთის შუა ყველა ვაგონებში საჯდომი ალაგები დანომრილია, პლაკარტი ღირს გარდა სამგზავრო ბილეთის ფასის 10 მან. ყველა კლვსებში.

მატარებლები № 3 და 4—საფოსტოა თბილისსა და ფოთს შუა პლაკარტთა.

სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—ცენტრალური კომიტეტი.